

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5. uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Pevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin., za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Skader — Prizren.

I.

Če se pripravljajo v Avstriji izredni dogodki, se vedno povabi berolinski časnikar, Maksimiljan Harden, da pride na Dunaj predavat. Tako se je zgodilo ob času aneksije Bosne, tako se je zgodilo, ko je izbruhnila vojna na Balkanu. Lani je prišel celo dvakrat. Prvikrat ni docela razumel svojega položaja. Razen avstrijske diplomacije je uvaževala vsa Evropa hrepenenje Srbov po luki ob Jadranskem morju. Razen nekaterih dunajskih krogov je bila vsa Evropa edina, da bi taka luka resno ne ogrožala avstrijskih interesov. In to mnenje je izrekel tudi Harden v svojem prvem predavanju. To pa je šlo zoper črto dunajske politike. Zato je moral priti še enkrat, da to popravi. Ta poprava se je vršila zelo temeljito. Pri drugem predavanju je Maksimiljan Harden dokazal, da je duhovit govornik, ali zelo slab politik in še slabši psiholog.

V tem drugem predavanju, kateremu je prisostvoval grof Berchtold, je Harden trdil, da je srbska luka za Avstrijo eksistenčno vprašanje, nadalje, da je naloga Avstrije štiti germanske interese proti slovanskim ter zabraniti slovanski blok, ki bi vezal Jadransko morje s Črnim morjem in končno, da je bilo pošteno od Avstrije, da ni padla Srbiji v hrbet, ko je bila ta zaposlena s Turkom.

Kar se tiče zadnjega, je res, da je bilo pošteno, ali tudi nič več, da kot sedemnajstkratna premoč nismo napadli Srbije ob času, ko ni bilo nobenega vojaka doma. Hardenovo poslušalstvo pa je moralo biti zelo pohlevno, če je smatralo za kompliment, da nam Harden ne očita — nehočnosti.

Če nam Harden svetuje, da zabranimo slovanski blok med Jadranskim in Črnim morjem, pride prepozno, kajti takrat je bil Sandžak Novi Pazar že zaseden od Srbov in Črnogorcev. Avstrija tega ni odobraval, ugovarjala pa tudi ni; torej isti blok, ki naj se po nasvetu predavatelja zabrani, je bil že sklenjen. Jadransko morje je bilo po slovanskem obroču že sklenjeno s Črnim morjem.

Če pa misli Harden, da je poklic Avstrije, štiti nemštvo in delati konkurenco Berolinu, je moral prespati zgodovino vsaj štiridesetih let. To ne daje ugodnega spričevala njegovim političkim in psihološkim talentom.

Harden je prezrl, da dokler ostanejo pri rešitvi vprašanja, ali so ogroženi germanski interesi, v Berolinu mirni, se tudi na Dunaju ni treba razburjati in končno z ozirom na našo armado ni tenkočutno, če se v resnem trenutku trdi, da je poklic naše države štiti nemštvo.

To predavanje torej ni bilo srečno, ne umestno, ustrezalo je le v enem oziru dunajskim krogom, da je povdarjalo prestižno politiko.

Naša diplomacija je dosegla avtonomno Albanijo in danes se vrti vsa avstrijska politika okoli Skadra in Prizrena.

Naši oficijozni pridejo počasi na dan s trditvijo, da bi bili mi abdicirali kot velesila, če bi bili dopustili, da se Albanija razdeli. To je sicer težko umljivo ali sedaj je dejstvo, zelo drago dejstvo, in s tem je treba računati.

S samostojno Albanijo se zabije klin med slovanske države na Balkanu in se zajamči naš značaj kot velesila. In da se to doseže, mora imeti Albanija tisti obseg, kakor so ga ji določili na Dunaju, zato morajo pripasti k Albaniji tudi mesta Skader, Peč, Prizren in Djakovo. Mi smo docela prepričani, da samostojna Albanija ne bo dosegla visoke starosti in naj obsega le morsko obal do gorskih višin, ali pa naj se ji priklopi Stara Srbija, Makedonija in Črna gora. Ze trditev, da je značaj štirideset milijonske države s staro kulturo in veliko moderno opremljeno armado odvisen od države, ki ne bo imela niti milijon prebivalcev, nobene kulture, in ki ne leži niti v neposredni soseščini, je tako čudna, da jo težko pojmi, kdor ni lajtnant pri huzarjih, ali pa avstrijski diplomat, še bolj čudna pa je trditev, da je ta značaj velesile odvisen od tega, ali ima ta sosedna država stotisoč prebivalcev več ali manj. Mi torej ostanemo velesila, če se Skader in Prizren priklopita Albaniji, prenehamo pa biti velesila, če dobi Skader Črna gora, Prizren pa Srbija! Sicer je pa le vprašanje časa, kedaj se bo Albanija razdelila in koliko žrtev bo stala ta razdelitev.

Če so se Albanci upirali Turkom, se to ni zgodilo iz hrepenenja po državni samostojnosti ampak iz mržnje do dela in radi pomanjkanja plena v domačih hribih. Albanci se niso upirali proti turškim oblastim zaradi tega, ker niso trpeli tujega jarma, ampak zato, ker sploh ne marajo nobene gosposke. To je ljudstvo, ki ne mara živeti od dela, ampak od ropa. Pravijo, da so bojevit, ali vse, kar smo brali o njih med balkansko vojno, je bilo to, da so hinavsko pokazali belo zastavo, spravljali srbske vojake v zasedo in jih tam pobijali. Mase ljudstva nimajo čuta in potrebe za celokupnost, razorani so po verstvu, po načinu ropanja, po načinu zavratnosti, skupnega pa nimajo nič drugega, nego antipatijo za družabno življenje. Mi ne zavidamo tistega princa, katerega bo posadila evropska diplomacija v kot za mizo te lepe družbe. Če celo Rumunci niso prišli do miru, dokler niso dobili tujega princa iz Nemčije, kaj hočemo pričakovati od Albancev.

Če pride do vlade Isa Boljetinac, uprli se bo Kemal bej, če bo vladal Kemal bej, bo revoltiral Isa Boljetinac. Če se poravnata ta dva, oglasil se bo tretji, četrti, peti rod, kateremu to ne bo prav. Za mohamedansko večino bo ostal katoliški Malisor in Albanec pravoslavne vere prejkoslej krščanski pes, katerega poklic je, da se ga pobije. In na to ljudstvo, na ta gospodarski, verski in narodni virvar naj opiramo svojo moč ob Adriji, svoje trgovske zveze z Balkanom?

Tistih tristo milijonov, ki smo si jih izposodili v Ameriki, je že porabljenih, porabljenih v miru, preden je prišel resen trenotek.

Na tisoče rodbin trpi bedo, ker so jim odtegnjeni tisti, ki skrbje za živež. Trgovina in industrija pešata in z vsemi silami gremo na roko tuji konkurenci.

Če nam ni usojeno, da izkrvavimo, predno še pride do vojske, je zadnji čas, da uvidijo tudi naši vladni krogi, da lahko ostanemo še velesila, in naj ostaneta Skader in Prizren turška, ali naj pa postaneta albanska ali srbska.

PODLISTEK.

Kmet Jur reši svojo Mico.

Tam pod Grintovcem imam svojo na pol zadolženo in na pol ženi in otrokom pripisano bajto s štirimi okni in dvojimi vrati. V hlevu z lesenim stropom imam tri goveje živine in sicer eno kravo, enega vola in enega teleta, ki ni ne junček ne telica, temveč biček, ker ga nismo še popravili. Gospodar pri hiši sem jaz. Ukazujem kar hočem, a moja Mica in moji in moje Mice otroci delajo kar sami hočejo. Če ukažem: „Mica, žgance skuhaj“ — pravi — „Kako bom žgance kuhala ker nimam moke!“ Skuha sok, kakor bi sok ne bil iz moke. Potrpim in pravim: „Mica, sok zabeli!“ — „Nimam zabele, dedec sitni!“ Jezno porine skledo meni, gre pred mesteje in ocvre jajca, — kakor bi se jajca mogla drugače cvreti kakor na zabeli. — Nekoč sem nadrobil črnega kruha in ga počasi polovil iz redkega soka. Skozi luknjo v vratih prileze mi počasi v nos nekaj tako lepo prijetnega, okusnega, blaženega in sam ne vem kakšnega še, da pustim prazno skledo, ter potihoma pogledam skozi špranjo v vratih. Mica je ravno ponev pomivala, pa ne s kropom, temveč z lepo belo žemljo. Skušnjava me premaga, in koga bi tudi ne? Pravim: „Mica, ti si jajca ocvrla, daj no

malo pokusit!“ Zdaj, da bi bili Vi videli, zgodil se je pri naši hiši čudež, prvi in mislim tudi zadnji odkar sem jaz gospodar in Mica gospodinja. Mica ni odgovorila, ne zavpila, — Mica je molčala. Odprem vrata, skočim k nji, da pogledam, če jo morda ni Bog kaznoval in ji odyzel dar govora, ker se mi je tisti dan že dvakrat očito zlagala. Bal sem se tudi, da jo je morda zadela kap na jezik, ker ji je vedno preveč migal.

V mojo največjo žalost se ni zgodilo ni eno ni drugo. Čudež je bil čisto naraven. Moja Mica ima precej široko odprtino tam, kjer imajo drugi ljudje usta. Ko je, kakor sem že pravil, pomila ponev, je vtaknila celo žemljo v usta, ustrašila se je morda mene, kar bi mi bilo veliko zadoščenje, ker bi bilo to prvokrat, kar sem jaz gospodar in Mica gospodinja pri hiši, morda je tudi mislila, da ji bo žemlja tako največ zalegla, najsi bo že eno ali drugo, prva skrb mi je bila, da Mici zopet in na vsak način pridobim za moje razmere, za njo in mene neprecenljiv dar govora. Rajna mati so mi pravili, da je najboljše zdravilo, ozdraviti zadržanost, da se mu polije za zatilnik mrzla voda in po hrbtu se ga tolče s pestjo. Zagrabim poln škač vode pred pečjo in ga ji poveznem na glavo. Mica se je stresla: „br, br,“ spregovorila pa še ni. Dobro znamenje, si mislim, stisnem pest in udarim parkrat, Mica zakrili z rokami in se par-

krat prestopi. Ker ni prvič pomagalo, poizkusim drugič in tako sem nabijal po hrbtu kakor po nakovalu. Moje zdravljenje je imelo tudi uspeh, večji kakor sem ga pričakoval. Ne samo, da je Mica zopet zadobila dar govora in moči, tudi celo žemljo, lepo rumeno, tako kakršne peče pek in jih raznaša po hišah tista žemljarka, ki več ve, kakor gospod na prižnici, sem izbil iz nje.

„Hvaležnost je lepa čednost“, so djali rajnka mati; tudi Mici je moral biti znan ta pregovor, in ker ni našla hitro primernih besedi, da bi se mi po zasluženju zahvalila, je zgrabila za poleno, in kaj pomeni, poleno v roki, po mojem receptu ozdravljene žene — po hrbtu sem črn, po glavi lisast — in dar govora, o tem Vam ne bom pravil danes, še večkrat ga boste imeli priložnost občudovati. Omenim le toliko, da me je zmerjala v vseh mogočih znanih in neznanih jezikih. Kar je bilo psovk bolj vsakdanjih in med dobrimi zakonskimi v navadi, te sem si deloma zapomnil: lump, ravbar, tat, falot, fakin, baraba, potegnjač, mrzek, cunjar, to so baje pridevki, s katerimi je hotela dobra ženica označiti postransko obrt, katero po njenem mnenju izvršujem ali bi izvrševati moral. — Narodnosti sem bil, Tominc, Mažar, Cigan, Turk, Psoglavc. — Med živalim sem bil volk, pes, prešič, afna, tele, junc, bik, skovir, osel in „komeva“, Mica je najbrže mislila na kamelo. —

Mednarodni položaj in Slovenci.

Na Dunaju, 12. februarja 1913.

V življenju poedinca kot naroda se pojavi včasih trenotek, ki ponudi bel listič, na katerega naj vsakdo sam napiše svojo usodo.

In tak odločilen trenotek se približuje sedaj slovenskemu ljudstvu, skromnemu, toda krepkemu trstiču mogočne nekdanje slovanske veje, ki je imela zaseden ves svet od Severnega in Baltiškega pa doli do Jadranskega, Egejskega in Črnega morja. Ta odločilen trenotek ima svoj izraz v splošni evropski konstelaciji in v dogodkih zadnjih mesecev na Balkanu. Vsled splošnega evropskega političnega obzorja se namreč spomladi prav lahko pripeti, da zapójo francosko-slovanski kanoni na eni, nemško-avstrijski pa na drugi strani. In v slučaju zmage francosko-slovanskega orožja, se nam ta beli listek lahko predloži od zunaj. Kaj bo napisal nanj koroški kmet, kaj Štajerc, kaj ogrski in laški Slovenec? Toda — čemu segati v daljavo — kaj bo zapisal nanj gorenjski, kaj povprečni štajerski kmetič? Očividno je, da bo takrat nujna zahteva vsakega vspeha, enotnost zahtev — ker drugače se nam lahko zgodi, da se na našem ozemlju križajo meje treh držav in Slovenci so bili!

Izključen pa tudi ni slučaj, da se sedanja evropska napetost mirnim potom poravna. Kaj bo posledica? Tri mlade, krepke jugoslovanske države se porajajo politično ob avstrijskih mejah, narodno pa prehajajo v živo avstrijsko meso in ako je le še kaj življa v stari Avstriji, bodo te države že s samo svojo eksistenco povzročile v Avstriji mogočno ustavno krizo in v tej krizi bodo poleg dinastije prišli tudi narodi do odločilne besede — bel listek se nam torej lahko prezentira tudi od znotraj.

Kaj bomo zapisali nanj?

Konstatujmo: Ležimo mej dvema politično, gospodarsko in številno visoko nas nadkriljujočima narodoma — Italijani in Nemci — rešitev slabjšega pred močnejšim pa leži pred vsem v tem, da se mu odtegne. — Naša zahteva mora torej biti: proč od Nemev in Italijanov!

Konstatujmo: Zemljepisno, jezikovno in krvno smo navezani tudi na Srbohrvate, s katerimi tvorimo del Jugoslovanstva. Sami smo številno in gospodarsko šibki in manjka nam lastnega zgodovinskega izročila, tiste gonilne sile, ki si je tako sijajno manifestirala pri Kumanovem, Bitolju, Lozengradu, Lile Būrgasu itd. — Razumljivo bi torej bilo, ako se pri tako bližnjem sorodstvu s Srbohrvati naslonimo na nje, si skušamo storiti skupen jezik, skupno novo kulturo in skupno domačijo, kot so to storila bistveno še mnogo bolj različna nemška plemena.

Razumljivo bi bilo to, ako pa tudi naravno, o tem se moremo mi odločiti o tem bo odločil — razvoj. Naravno vemo, da je le, da se branimo tistih, ki nas skušajo uničiti in da se pri tem boju naslonimo eventualno tudi na svoje sorodnike. Vsa ta gori navedena stremljenja pridejo torej v poštev kot cilj, za enkrat še bolj idealen cilj, proti kateremu pa ravno zato, ker lahko postane naš rešilni cilj, ne smemo ničesar zagrešiti. Toda za enkrat pa bomo računali le z realnimi dejstvi in ta so:

1. da smo Jugoslovani, sicer ne v kulturnem, pač pa v zemljepisnem smislu;
2. da smo vsled zgodovinskega razvoja po-

Med božanstvi sem bil lipov bog in preklet hudič, lucifer in ta šantov hudič. Končno mi je privoščila še le moje lepo doneče človeško ime: Jur s pušo. —

Pregovor pravi: Lepa beseda, lepo mesto najde. Tudi jaz sem poiskal v ravnokar omenjenih človeških in zverinskih glavah lepo besedo in gledal na kateri del Mice bi jo obesil. Ker pa na moji Mici, če me ne varajo sicer bistre oči, ni najti prav nobenega lepega mesta, — rekel sem kar tja v en dan: „Mica, nikar ne upij!“ — to so vendar lepe besede. — Niso se prijele Mice, zadele so jo ravno na desno roko, odkoder jih je z močnim zamahljajem vrgla naravnost tja nazaj, odkoder so prišle, pri tem je pa zadela njena, ne ravno premajhna ročica, moje usta in nos. Moje lepe besede so imele lep uspeh: potlačen in krvav nos, v ustih pa en zob manj. Izprevidel sem, da se moje čudovito ozdravljene Mice ne prime lepa beseda, pričel sem se počasi umikati in se zmuznil skozi vrata. Za menoj je priletelo še nekaj snežev, ciganov, oslov, približno en tucat ferdamanih mrh, star pisker, lonec, burklje, končno še moja kapa, kamižola in njena coklja. Poslednje, že med vrati je bilo vošilo — „da bi se že kmalu stegnil.“

Ker pa ne mislim Mici v kratkem napraviti veselja, da bi se stegnil, vrgel sem iz ust izbiti zob, zmil usta in nos na koritu in sedaj Te pro-

sebna jugoslovanska individualnost — najprej Slovenci in skozi Slovence še le Jugoslovani;

3. da nimamo reda niti v lastni hiši, niti v političnem, niti v gospodarskem, niti v kulturnem oziru.

In ta točka je najvažnejša, tu moramo zastaviti. Ako hočemo kaj veljati, moramo najprej sami nekaj znati, nekaj imeti. In kaj imamo mi? V jugoslovansko kolo hočemo stopiti, a ne vemo niti s čim, še manj pa koliko je to vredno — le neko sentimentalno voljo očitujemo pri tem in prav nič drugega! Kamorkoli pa hoče vstopiti skupina ljudi, si mora biti predvsem na jasnem, kaj da predstavlja, kolika je njena moč, njen obseg. Obseg je na prvi videz lahko določiti — kraji obseljeni s Slovenci — toda biti moramo na jasnem, da mora pasti v okvir tega obsega predvsem Trst, ki ga moramo še osvojiti, potem Gorica, Maribor, tudi beneški in ogrski Slovenci ter event. tudi Istra z Opatijo in Puljem. Politično in kulturno smo razcepljeni na tri države in v Avstriji na šest provinc — kje naj ta politična pisarnost predstavlja narodno enotnost? Zato mora iti naše stremljenje predvsem za tem, da padejo te sedaj umetne ovire v našem razvoju in da se združijo pokrajine, v katerih bivajo Slovenci, v eno upravno telo: **Združeno Slovenijo** in še potem, ko bomo imeli zagotovljeno streho in lastno ognjišče, še le potem se bomo lahko ogledali okrog sebe. Čisto naravno bo, ako se bomo potem naslonili na ostale Jugoslovane, toda vsled posebnega našega zemljepisnega položaja pa ni izključeno, da se potem, ko imamo zagotovljen svoj obstanek in svobodni razvoj, naslonimo tudi drugam — toda to je eminentno politično vprašanje, politika pa se uravnava po trenutnem položaju in večjem — dobičku.

Kaj zahteva torej sedanji mednarodni položaj od nas?

Da se zavemo, da smo najprej Slovenci in še le potem Jugoslovani, in da uravnava po tem tudi svojo notranjo in zunanjo politiko in delovanje, katerih prvi cilj mora biti: **Združena Slovenija!**

S.

POLITIČNI PREGLED.

Mali finančni načrt.

Finančni odsek je sprejel z veliko večino predlog, da bodi dovoljen davčni oblasti v drugi, t. j. prizivni inštanci vpogled v trgovske knjige. To se je zgodilo nekako po vzorcu nekaterih nemških držav, o katerih se nikakor ne more reči, da bi se radi tega mogočno ne razvijala industrija, trgovina in obrt. Težavnejše in kočljivejše bode vprašanje, kako naj se preodkazuje dohodki iz osebno-dohodninskega davka deželnim blagajnam. Poljaki zahtevajo za Galicijo toliko, kolikor naj dobe vse druge dežele skupaj. Naravno je, da se upirajo tej zahtevi kot en mož zastopniki drugih dežel.

Koliko naj dobe deželne blagajne iz davka na žganje in druge alkoholne pijače, še tudi ni definitivno rešeno. Sklenilo se je, da se razdelijo dohodki iz tega davka, v kolikor presega 45 milijonov, (ki jih pridrži država zase) po kompromisnem ključu, katerega je treba še le določiti.

sim, sporoči mi za moje bolečine kakšno dobro kuro, obenem Te prosim, poižvedi za tistega modrijana, ki je rekel, da lepa beseda lepo mesto najde. Če pride za 14 dni k moji Mici v šolo, upam da ne bo nikdar več koval, za človeška usta in nosove, tako nevarnih pregovorov.

Udano Te pozdravlja

Kmet Jur

od sv. Čebra pod Resnikom
h. št. 8.

Izlet v Egipt.

Popotni in zgodovinsko-kulturni utisi.

Dežela faraonov! S kako fantazijo polniš srca od ljudskošolskega egiptovskega Jožefa preko gimnazijskega-zgodovinskega študija o pestri povestnici te dežele do pozne starosti, ko se domišljija, hči poetične mladosti, za vedno poslovi od nas.

Dežela čudežev, dar svete roke, ki ji zahvaljuješ svoj obstanek. Ni zaman občudoval veličastnih zgradb tajnosti polnih sfing, tisočletnih svetišč celo mrzli Napoleon, zaklicavši svojim vojakom pred bitko pri piramidah: S teh spomenikov zre 4000 let na vas!

Tja, tja v tajinstveno deželo stremi duša.

Krasen poznojesenski dan 1. listopada 1912. Tržaški pomol sv. Karla in Corso sta napolnjena

Jezikovno vprašanje v Bosni.

Kakor smo že poročali, predlaga vlada srbohrvaščino kot notranji uradni jezik. To pa naj bi ne veljalo za poslovanje med bosensko vlado in centralno vlado, t. j. s skupnim finančnim ministrstvom, pa tudi ne za železnice, kjer bi naj ostala nemščina notranji uradni jezik. Vlada utemeljuje to zahtevo z razmerami na avstrijskih železnicah, češ, tudi tam je nemščina notranji uradni jezik. Vlada torej opravičuje krivico, ki jo hoče prizadeti Bosni, s krivičnimi razmerami pri nas. Edino zveličavna pa je baje nemščina tudi pri poslovanju z vojaško oblastjo in to posebno v slučaju mobilizacije. To je smešno. Zakaj bi naj bila srbohrvaščina ovira pri mobilizaciji, dočim n. pr. na Ogrskem ogrski jezik ni? Nemogoč pa je srbohrvaški jezik baje tudi raditega, ker dve tretjini uradništva deželnega jezika nista zmožni. Ta je pa dobra! Nemščina bodi torej uradni jezik zato, da se tuju, ki išče izven svoje domovine kruh, ne bo treba priučiti v deželi navadnemu jeziku; zato pa se naj ubija z nemščino domačin, da dobi v lastni domovini kos črnega kruha. Sicer pa so olajšali deželnozborski klubi v Bosni tujim uradnikom učenje deželnega jezika s sklepom, da naj se izpremene sedanje jezikovne razmere v prilog srbohrvaščine po 10. letih.

Spravna pogajanja

češka se bodo bržkone razbila. Kriva temu je vlada, ki glede nemškega jezika na Češkem stavi višje zahteve kakor češki Nemci sami. To se je zgodilo vsled vpliva znanega justičnega ministra Hohenburgerja, ki se celo drzne v dunajskih nemških listih trditi, da višji krogi zahtevajo za nemščino na Češkem večje območje. Čehi izjavljajo, da so na tej podlagi nadaljnja pogajanja popolnoma nemogoča. Posledica temu bo, da prično Čehi boj proti sedanji vladi, kakor že zdaj napovedujejo po svojih listih.

Bolgarija — Rumunija.

Najnevarnejši evropskemu miru je spor med Bolgarijo in Rumunijo. Kakor znano zahteva Rumunija, izrabljajoč bolgarsko stisko, vedno energičnejše bolgarsko ozemlje od Silistrije do Balčika ob Črnem morju. Bolgari se branijo odstopiti Silistrijo, koje sinovi ravnokar prelivajo kri za ljubljeno domače mesto. S kakšnimi čustvi pač naj ti možje služijo tujemu vladarju? Tudi v tej zadevi posredujejo na predlog Rusije velesile. Nevaren je ta spor zaradi tega, ker stoje za Bolgari Rusi in za njo tripelententa, dočim podpihuje Rumunijo Avstrija, za katero stoji kajpada z dvomljivo zvestobo Italija in Nemčija.

Turčija — Bolgarija.

Velesile hočejo zopet posredovati med Turčijo in Bolgarijo, pa tudi med Bolgarijo in Rumunijo. Sicer ni z bojišča nobenih določnih poročil, ker poročevalci ne smejo v bližino vojaških operacij, vendar pa zatrjujejo privatna poročila, da so zavzeli Bolgari te dni utrdbi Napoleon in Viktorija pred Bulairjem. Turki torej ne bodo mogli dolgo držati pri Bulairju svoje postojanke. S tem pa je izgubljen več ali manj ves Galipoljski polotok, ker so trdnjave ob Dardanelah s kopne strani le slabo utrjene. Sploh se pripravljajo Bolgari na vseh bojiščih k odločilnim operacijam. Te dni so odšle iz Srbije Bolgarom na pomoč tri divizije (okoli 50.000 mož) s 60 topovi in 150 vagoňi streliva in sanitetnega materijala v Tracijo; ena divizija pa je dospela v

z množico šetalcev, večinoma še v letnih oblekah. Na jugu smo že, o tem ne priča le milo vreme temveč tudi leskeče se črne oči lepih prebivalk avstrijskega primorskega emporija.

Ni časa za ljubeznjivi flirt, za gorko, srce-lovečo koketerijo. Tja se obrača pogled, kjer za poslopji in pomoli proste luke ponosno leži na mirni morski gladini moderni velikan avstrijskega Lloyda „Heluan“. Prednji del je obrnjen proti jugozahodu v črti, ki jo ima pluti Brindisi—Egipt.

Čas hiti! Odhod točno ob 1. popoldne. Pestra množica ljudi je zbrana pred morskim velikanom. Znanci, prijatelji, sorodniki in množica radovednejev. „Addio!“ „Au revoir!“ „A reviderci!“ poljubi in objemi. Vse s tisto prirodno južno živahnostjo, ki je v temperamentu, ki ima pa tako malo resnično globoko čuvstvenega.

Prvi pozdravi iz jutra! Moderna evropska obleka pokriva rjava in črna telesa v vseh nuancah. Trgovci! Hipen poljub civilizacije ali že prava evropska kultura?

Po mostičku v ladijo. Uslužno osebje II. reda sprejme vozni listek, prtljago in pokaže kajuto. Zapomni si številko postelje, uredi prtljago in potem si doma. Ladija je domačija ne samo v toliko, da ji zaupaš svoje življenje temveč da najdeš za čas potovanja na njej družbo, sklepaš znanstva in se v njih krogu po domače, neprisiljeno zabavaš.

Dalje prih.

Solun, da se odpelje odtod po morju v saroški zaliv na pomoč Bolgarom na Galipoljskem polotoku. Nadalje je bolgarska vlada ustavila ves promet na progi Solun—Dedeagač, da služi edinole vojaškim transportom. Iz Belgrada je odšlo 20 vagonov govejega mesa pred Cataldžo. Ista klavnica je sklenila z bolgarsko vlado pogodbo, da dobavi za bolgarsko armado 1 milijon kg govejega mesa.

Tudi Turki ne drže rok navzkriž. Vrhovni poveljnik Izet paša je nadzoroval armado pri Cataldži ter baje izjavil, da je sposobna za defenzivo. Na ofenzivo (prodiranje) bi bilo misliti, če bi se doseglo enomesečno premirje in poskrbelo za zadostno municijo. Veliki vezir Mahmud Šefket paša pa se je podal nadzorovat na polotok Galipoli. Ker so se tukaj turške akcije ponesrečile, je vlada odstranila prejšnje poveljnike ter jih nadomestila z novimi. Dvomimo, da bo to kaj zaleglo. Razuntega skuša Turčija še zmiraj izkrcati na obali Marmarskega morja nove čete, čeravno je bila tukaj že enkrat tepena.

Toda Turčija sama nima veliko upanja na uspeh. Saj baje že delajo priprave, da spravijo vojsko in topove izpred Bulairja na tovornih ladjah v trdnjave ob Dardanelah. Najbolj pa tlači Turčijo denarna stiska. Uradniki, ki že od decembra niso dobili plače, jo zahtevajo z burnimi demonstracijami pred finančnim ministrstvom. Toda vlada ne dobi nikjer posojila. Da se reši iz teh stisk, se je obrnila Turčija na velesile, da zopet posredujejo.

Albanija.

Za Albanijo zahteva Avstrija kot mejo gorovje, ki tvori razvodje med Jadranskim morjem, Donavo in Egejskim morjem, medtem ko zahteva Rusija za Črnogoro in Srbijo Skader, Peč, Djakovico, Prizren in Dibro. Tu nastane vprašanje, je-li ta naša politika pametna. Bi ne bilo bolje, da ne jezimo rodovitne Srbije s skalnato Albanijo, kjer bodo uspešno konkurirali z nami Italijani, bi ne bilo bolje, da ne dražimo z neodpustljivim trujkanjem rumunske države bogate Bolgarije? Bolje bi bilo, da skušamo pridobiti s pametno gospodarsko politiko gospodarski vpliv v Črnigori, Srbiji, in Bolgariji. Kajti s tem nam je zagotovljen tudi političen vpliv na Balkanu, ki je, kakor uči izkušnja, vedno posledica dobrih gospodarskih odnošajev. To bi bilo tem lažje, ker bi se Avstro-Ogrska lahko posluževala pri gospodarskem in političnem zblizanju na Balkanu svojih Slovanov, zlasti Jugoslovanov. Seveda je predpogoj temu posredovanju izprememba dosedanje politike napram avstrijskim Jugoslovanom. Kajti Hrvati in Srbi pod neznošnim Cuvajevim sistemom ne bodo posebno navdušeno posredovali, dobro vedoč, da delajo le za Ogre in Švabe. Tudi Slovenca in Dalmatinca ne bo mogoče za tako posredovanje pridobiti z zatiranjem na političnem, gospodarskem in kulturnem polju, z razpuščanjem občinskih zastopov. Isto velja o Srbih in Hrvatih v Bosni in Hercegovinini.

Državljska vojna v Mehiki

se je vnela, ker je prejšnji predsednik Madeira vladal preveč samovoljno. Zmagali so uporniki, ki so odstavili in ujeli dosedanje ministre. Huerta je novi predsednik, kar je vzel narod z velikim navdušenjem na znanje.

Narodno-gospodarstvo.

Mlekarske zadruga in mlekarnе.

Dalje.

Treba bo tudi članom plačati mleko, dva meseca so že na dolgu. Ker jim mlekarska zveza ne pošlje denarja, sklene se od zveze zahtevati nemudoma denar; — toda ravnokar došla pošta izroči priporočeno pismo z izvlečkom računa za zadnja dva meseca in končno nedolžno pripombo, da je znesek K . . . , izkupilo za poslano mleko, pripisala zadrugi k dobremu, obenem ga pa tudi sama sebi nakazala, ker izkazuje breme zadruga na raznih predujemih, provizijah i. t. d. K . . . Plačilo ostanka po K . . . želi zveza, ki je momentano tudi v denarnih zadregah in je zadruga naznanila izstop iz zveze — v štirinajstih dneh.

Sapa zastaja odbornikom in načelstvu! Kaj storiti! Za nobeno ceno ne smejo izvedeti člani, v kakih škripcih je zadruga. Bog varuj, če izvedo za to liberalci; sklene se strogo molčati, med tem pa vzeti posojilo, da se članom plača mleko. Posojilo se najame v domači Rajfaizenovki in ker so odborniki mlekarnе tudi povečini odborniki posojilnice, se prošnja za posojilo tudi obenem reši in dovoli posojilo. — Pokličijo g. hranilničnega blagajnika, ki vzame sklep glede posojila sicer z veseljem na znanje, vendar pa mora tužnim srcem pripoznati, da se železni mož v kaplaniji prav kisle in žalostno drži, da mu kruli po praznih črevih, da trpi na zaprtju in le z največjo težavo da od sebe še kakšno figo — in to vse od tedaj, odkar je v nepregrešnem, a tesnem objemu z mlekarno, kateri je za njeno razkošje, nepotrebno in neprimerno drago opravo, žrtvoval že čez K 40.000. — Novih izdelkov ne prenese, kajti taka klistira bi pomenila njegovo smrt. Obrnil se je že na različne sorodnike in znance in prosil blagohotnih zdravil in

receptov, toda dobival je od povsod le žalostno tolažbo, da se tudi njih prijemlje, bolj ali manj, podobna bolezen. — Kaj storiti sedaj, ko teče voda v grlo. Posojilo naj se najame pri zasebniku. Zasebnik prijazen, denaren in pobožen mož, priskoči mlekarni, po zatrdilu, z veseljem na pomoč, le mimogrede omeni slabe čase, drag denar, denarno krizo, visoke obresti i. t. d. sicer pa rade volje posodi somišljenikom K 10.000 proti menici, 8% obrestim in 2% proviziji. — Pripravljen je prevzeti tudi surovo maslo, katero mlekarna izdeluje, odkar ne pošilja več sladnega mleka. Trgovec zopet toži o slabih časih, slabih kupčijah, in obljubi za surovo maslo najvišje mogočo ceno, ki je pa za dvakrat 10 vinarjev nižja, kakor bi se dala doseči drugod. Pogodba se sklene, in zopet stopa ponosni predsednik z tisočaki v žepu in med potjo malo pobaha, češ, „mi smo mi, skozi naše roke grede tisočaki kakor smeti.“ Veselja mu žari gladkoobriti obraz, ko sme v nedeljo poleg blagajnika-župnika stati in ponosen je na to, da se vsak član odkrije, ko pride po denar, kajti ta čast velja v prvi vrsti njemu, predsedniku mlekarnе. Par mesecev je mir, na plačilo mleka člani ne silijo, trgovec prejme surovo maslo, beleži zneske. Prvo poslovno leto mlekarske zadruga se bliža svojem koncu. Treba plačati članom mleko za zaostale 3 mesce, kajti trditev načelnika, da ima mlekarska zadruga še plačati 15.500 kron, se zdi ljudem neverjetna, posebno, ker se je njegova trditev, da so mlekarski zvezi odpovedali mleko le radi tega, ker ni plačila izkazala, kot lažnjiva, ker je slučajno nek nepoklican liberalec dobil upogled v telegram, v katerem zveza odpoveduje zadrugi mleko. — Vedno glasneje je od strani članov zahtevanje po računih, po občnem zboru, po plačilu. Že so se nekateri predrznejši vprašali pri mlekarski zvezi, kaj in kako in tudi izvedeli. Sedaj je ogenj v strehi. Množina mleka je padla skoraj za polovico, opomini in grožnje so vsak čas silnejše. Za precejšno svoto je poslal advokat ultimatum.

Obrnejo se na dež. odbor za izplačilo od poslanca obljubljenе podpore; toda dež. odbor pravi da bo podpiral le tiste mlekarnе, katere načrti so od njega odobreni in se dela natančno po načrtih. — Mlekarna v X. je pa preveč luksurijska, vsebuje mnogo nepotrebnih in nerabnih strojev in je sploh zgrajena za 5 krat toliko množino mleka, kakor ga ima. Poslovanje slabo, pritožbe i. t. d. — Obljubljenih je 45% podpore, o izplačilu ne more biti govora, ker je zgradba trikrat predraga, izplačati bo mogoče morda od ene tretjine gradbenih in nabavnih stroškov 45% podporo, šele Koncem poročila je še par dobrih naukov in pika.

Predsedniku se je pobesila glava, ne hodi več po sredi vasi, ne ozira se, kdo ga bo počastil in pohvalil. Težko ga je dobiti zunaj doma, drugokrat kakor zvečer ali zjutraj zgodaj, saj spati vsled mučnih skrbi itak ne more. Povsod se mu režé naproti razjarjeni obrazi, a mlekarnе, ki je bila dozda njegov ponos, se boji kakor hudič križa. Odpoveduje se predsedništvu; toda nihče noče odpovedi vzeti na znanje. Preteče se približuje dan občnega zbora. Predsednik je brez glave, blagajnik sestavlja račun in čim bolj se daljša vrsta denarnih svot, tembolj se mu ježe lasje. „Kam smo prišli, kam smo prišli,“ zavzdihne, bolj goreče kakor pred najsvetejšim. In tak vzdihljaj moža, ki je navajen igrati se z ljudskim denarjem, nekaj pomeni.

Občni zbor ni imel uspeha, predsednik je zbolel, kar ni čudno, a blagajnik je imel v Ljubljani duhovne vaje. Preložili so ga za 14 dni. Godrnjaje so se razšli kmetje, posebno ženske so stiskale pesti, a nek bajtar je važno pripomnil med vratmi: „To bo hudič!“

In bil je hudič na občnem zboru čez 14 dni. Dnevni red so kmetje sami naredili, ko so s povzdignjenimi pestmi zahtevali izkaz računov in izplačilo zaostalega denarja za mleko. — Bled in upognjen je stal predsednik poleg blagajnika, pogled je upiral v tla, kmetje s pokritimi glavami so rinili proti predsedniški mizi in nikdo se ni zmenil, da bi skazal čast g. predsedniku in blagajniku. Iz ozadja je bilo čuti: „Lump, far, goljuf, kje so naši denarji?“

Lahen zaničevalen usmev se je pojavil blagajniku ob tolstih ustnih in svest si, da bode razgrajče mahom ukrotil, prične: „Dragi zadrugniki! Ker je naš, za našo stvar zasluženi predsednik komaj nekoliko okreval od težke bolezni, dovolite, da Vam v njegovem imenu jaz razložim stanje in delovanje mlekarske zadruga. Dobro je, da se vsako delo prične z Bogom, molimo en očenaš, da bo božja pomoč, brez katere ne uspeva na svetu nobeno delo, prosimo svetega duha, da tudi za naprej vodi našo zadrugo, v kateri upam, da ni nobenega liberalca in brezverca, po božji previdnosti naprej, v srečo in blagostanje Vaše in večjo čast božjo!“

Odkritih glav so ponižno poslušali ukročeni kmetje lepe besede in glasno so odgovarjali na očenaš.

Tiho je postalo v dvorani kakor v grobu, tisti, ki so prej najglasneje zahtevali račun, so se sedaj skrivali za druge, ženske so stale kakor ukopane, in kakor da so v cerkvi, ni nihče upal črhnuti.

Grozeče preleti blagajnikov pogled dvorano. „Pred pričetkom današnjega občnega zbora ste nekateri zahtevali račune in denar, prosim, da pridejo tisti, ki ne morejo pričakati, da bi jaz razložil račune, malo bližje — no — no — —. Vidim da ste se prenačili, zato Vam ne zamerim, vsakdo se lahko prenači. — — — Kako morete misliti, da bi Vas jaz, Vaš duhovni pastir, kateremu bodi skrb, da pripelje Vaše duše v večno izveličanje, goljufal za posvetni denar, goljufal za Vaše težko prislužene vinarje, (ogorčeno) sram bodi one, kateri svojemu duhovnemu gospodu ne zaupajo in mu z razgrajanjem in upitjem očitajo, da hoče zapraviti njih denar. Sram jih bilo, kajti ti so večji liberalci in brezverci kakor tisti, ki so križali našega Izveličarja. Vrzite izmed sebe take garjeve ovce, da se še sami ne okužite, (milo) ker pa mislim in tudi vem, da med Vami ni takih garjevih ovc, upam, da ostanemo tudi še zanaprej po izreku Izveličarjevem — en hlev en pastir. — Na križu je molil za svoje sovražnike — in z njegovimi besedami kličem tudi jaz: Oče odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo!“ Trije možakarji, župan in dva ključarja se prerijeta skozi množico in prosita odpuščanja. Dalje.

Razglas o oddaji čistokrvnih plemenskih bikov, kupljenih z državno podporo. Iz državne redne podpore, potem iz državne podpore, ki odpade na kranjsko deželo za povzdigo živinoreje in z deželno podporo, se nakupi večje število plemenskih bikov, ki so za izboljševanje govedi na Kranjskem primerne, in sicer: a) plemenski biki simodolske pasme (rumenobelo lisasti z belo glavo), ki se oddajo samo v kraje ljubljanske okolice in na Notranjsko, kjer je ta pasma že vpeljana; b) plemenski biki sivkaste pasme (enobarvni, sivkasti ali rjavkasti), ki se oddajo samo na Dolenjsko in v ostale kraje na Notranjskem, in c) plemenski biki pingavske pasme (temnordeče lisasti), ki se oddajo samo na Gorenjsko. Nakup in oddajo teh plemenskih bikov s pomočjo omenjenih podpor zvršita po določilih zakona z dne 30. decembra 1. 1909. po medsebojnem dogovoru deželni odbor kranjski in c. kr. kmetijska družba kranjska. Nakup plemenskih bikov iz redne državne podpore zvrši podpisani glavni odbor. Oddaja plemenskih bikov, nakupljenih iz državne podpore na podlagi zakona z dne 30. decembra 1909 in iz deželne podpore se pa vrši dogovorno z deželnim odborom. Vsak poselec naj se zgleda le za bika tiste pasme, ki je dotični pokrajini primerna, oziroma kjer je že vpeljana. V prošnji se mora jasno povedati, za katere pasme plemenske živine prosilec prosi. Na prošnje za živali tistih pasem, ki niso primerne prosilčevi pokrajini, se kratkomalo ne bo oziralo. Pri oddaji bikov plemenjakov se bo oziralo tamkaj, kjer so živinorejske zadruga, v prvi vrsti na te, povsod drugje pa pri oddaji plemenskih bikov najprej na prošnje podružnic in županstev, in potem šele na zasebnike. Prošnje je vložiti: za simodolske bike do 15. marca t. l., za bike drugih pasem do 31. marca t. l. pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Na tedenski semenj v Kranju, dne 17. febr. 1913 se je prigralo: 158 glav domače govede, — glav bosanske govede, — glav hrvaške govede, 5 teleta, 67 prešičev. — Od prignane živine je bilo za mesarja: 100 glav domače govede, — glav bosanske govede, 67 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 86 v za pitane vole, 82—84 v za srednje pitane vole, 78—80 v za nič pitane vole, — v za bosansko (hrvaško) goved, 1 K za teleta, 1 K 22 v za prešiče pitane, — za prešiče za rejo.

Tržne cene

na tedenskem semnju v Kranju, dne 10. febr. 1913:			
Pšenica	100 kg	K	23—
Rž	"	"	22—
Ječmen	"	"	20—
Oves	"	"	21—
Koruza stara	"	"	21:80
Koruza nova	"	"	18:50
Ajda	"	"	24—
Proso	"	"	21—
Deteljno seme	"	"	170:180
Fižol ribničan	"	"	25—
Fižol koks	"	"	30—
Grah	"	"	48—
Leča	"	"	48—
Pšeno	"	"	30—
Ješprenj	"	"	28—
Krompir	"	"	5:80
Mleko 1 l	"	"	—20
Surovo maslo	1 kg	"	3:50
Maslo	1 "	"	3—
Govedina I.	1 "	"	1:80
Govedina II.	1 "	"	1:72
Teletna I.	1 "	"	2—
Teletna II.	1 "	"	1:80
Svinjina I.	1 "	"	2—
Svinjina II.	1 "	"	1:80
Prekajena svinjina I.	1 kg	"	2:20
Prekajena svinjina II.	1 "	"	2—
Slanina I.	1 "	"	2—
Slanina II.	1 "	"	1:70
Jajca	7 kom.	"	—40

DOPISI.

Novice iz Škofje Loke.

V škofjeloškem razupitem katoliškem izobraževalnem društvu, ki stoji pod egido znanega fanatikerja, župnika Avguština Sinkovca, morajo vladati res čedne razmere. Zdaj se čuje, da je celo starološki dekan smatral za potrebno, prepovedati svojim vernim ovčicam, da bi pohajali v navedeno beznico. Vsaj po noči ne sme nihče tja. Iz ozira na javno moralo moramo prepoved g. dekana le odobravati! Toda, ali ne bi bilo umestno, ako bi se pristojna politična oblast, odnosno naš mestni magistrat, malo bolj ganil in se poslužil pravice, dane mu v § 28, št. 7 obč. reda! Ne bi škodilo nekoliko posvetiti s svetilko v to čedno „katoliško“ shajališče. Pa kdo se neki upa stopiti mogočnemu Sinkovcu na prste? Zato se tudi ne čudimo, ako se je ta sveti mož v zadnjem času tako razkorajzil, da mu je celo prižnica pretesna takrat, ko razsaja čez vse, kar se mu noče brezpogojno pokoravati. Tudi „Gasilno društvo“ in „Godba“ menda še nista dovolj občutila njegove trde pesti! Mi pa pravimo: Sinkovec dela prav, kar je hotel, to je tudi dosegel, da so mu lastni pristaši v vsem pokorni!

Prememba posesti. Hišo mizarja in gostilničarja Janeza Marguča, p. d. „Štajerca“ v Škofji Loki je dne 21. t. m. kupil na javni dražbi g. Valentin Debeljak, p. d. „Jamnik pod nunam“, istotam, za 6500 K.

Iz Mavčič: Kukavica ga bode izpela, kakor se je sam izjavil naš prejšnji, od lastne klerikalne stranke zavrženi župan Kuralt! Kupil je baje nekje na Dolenjskem posestvo ter skuša sedaj posestvo v Mavčičah prodati in nas zapustiti, predno pride kukavica. Žalovali za dragim Johanom ne bomo. To mu mora biti samem znano, akoravno je proti volji ljudstva s pomočjo šestih črnosuknježev in s pooblastilom izdajatelja rdeče in plave knjižice, zlezal na županski stolec. Storil ni človeku dobro v tem času, ko nam je županil, ker mu narava tega ni dopuščala. In tako gotovo ne bo nihče žaloval za njegovim odhodom, morda še lastna žena ne, če jo pusti v rojstnemu kraju. Nasprotno se bode pa slišala marsikaka pikra beseda pri odhodu. Mnogi so proklinjali že njegov dohod v občino in s tem večjim veseljem bodo sedaj v slovo z ajdovco kadili, ko bo odhajal. Kot vnet čitatelj sv. pisma in zagovornik svete vere, bi se bil moral drugače ravnati. Obdržal bi bil ta naš bivši župan pri klerikalni stranki zaslonbo in potem bi bilo že še šlo, čeravno pri občanah, ki ga poznajo, že pred izvolitvijo ni imel zaupanja. Marsikaj zanimivega o njegovem delovanju bi se dalo obelodaniti, pa naj zatone v pozabljivosti. Tudi njegov naslednik, sedanji župan, ni mnogo boljši. Ta možakar še občinskega odbora ni obvestil, da se bo vršila razprava za gradnjo nove šole. Menda je mnenja, da je bolj na mestu, če odda deželni odbor gradnjo šole kakemu svojemu koritarju, kakor pa da bi domačin od tega kaj imel. Plačniki bomo vseh proračunjenih stroškov, torej bi si bil tudi občinski odbor z županom na čelu lahko pridržal pravico oddaje zidave nove šole. Pa čemu skrbeti za časno, — da smo le večno izveličani!

Sorica. Zastrupil se je 53 let stari posestnik Jernej Jensterle iz Zgornjih Danj. Čutil je bolečine v želodcu in trebuhu, vsled česar se je podal k okrožnemu zdravniku, kateri mu je napravil zdravila in ga poučil, kako naj jih rabi. Jensterle pa ni poslušal zdravnikovih nasvetov, temveč je popil vsa zdravila naenkrat s pripombo: „To mora pomagati“. Kmalu pa mu je pričelo postajati slabo, obležal je v Zgornji Sorici in naslednjega dne umrl v popolni nezavesti. Ta slučaj naj bode v resno svarilo prebivalstvu, da naj se že vendar enkrat ravna po navodilih zdravnikov in naj ne dela po svoji trmi, ker posledice — kakor kaže ta slučaj — so lahko za vsakogar usodepolne.

Iz Zgornje Savinske doline. V zadnjem dopisu iz Zgornje Savinske doline se nam je vrnila mala pomota. V drugi vrsti od spodaj gori čitaj mesto 1913 leto 1912.

DNEVNE VESTI.

Deželnozborska nadomestna volitev za volilno skupino Kamnik—Tržič—Radovljica se vrši dne 4. marca. Narodno-napredni kandidat je gosp. Matija Marinček, c. kr. notar v Tržiču, klerikalni pa baje primarij deželne bolnice g. dr. Vinko Gregorič.

Opozarjamo na izjavo načelnštva tukajšnje okrajne bolniške blagajne v današnji „Savi“, ki postavlja v pravo luč napad na blagajno v včerajšnjem „Gorenjcu“. Sicer bomo pa o tej zadevi spregovorili še obširnejše v eni prihodnjih števil.

Radovedneži v Kranju, ki si prisvajajo nekako varuštvo nad škofjeloškimi volilci in v včerajšnjem „Gorenjcu“ brez vsakega pooblastila iz

Škofje Loke povprašujejo deželnega poslanca Cirila Pirca, kdaj bo prišel Ločanom poročat o deželnozborskem delovanju, naj vzamejo sledeče vrstice blagohotno na znanje: Poslanec Pirc bo vedno rade volje — kakor meseca marca l. 1909. — prišel v Škofjo Loko na shod, kadar bodo to želeli njegovi volilci, ki so mu ob deželnozborski volitvi izkazali svoje zaupanje. Povoda za tak razgovor sedaj pač ni, kajti pri obstoječih žalostnih razmerah v kranjskem deželnem zboru, bi poslanec svojim volilcem ne mogel povedati kaj posebnega. Za preložitve kolodvorske ceste se je pač trudil po svojih močeh, sicer bi pa edinole mogel poročati svojim volilcem — kar pa itak sami vedo —, kako deželnozborska večina oblastno gospodari z deželnim denarjem, kako se dežela vedno globlje pogreza v dolgove in kako deželni odbor pristransko deli podpore, da se pri razdeljevanju podpor niti ne ozira na prošnje prepotrebni nepolitičnih društev, kakor n. pr. na ono „Prostovoljnega gasilnega društva“ v Škofji Loki. Poslanec Pirc bi se tudi ne izognil javnega shoda, ki bi pa bil, žal, brezpomemben, kajti pristaši takozvane S. L. S. v Škofji Loki ne smejo izvedeti resnice, kar se je jasno pokazalo na sestanku volilcev ob priliki zadnjih deželnozborskih volitev. Dočim so navzoči klerikalci resignirano poslušali jecljanje svojih kandidatov, so, ko se je Pirc le narahlo dotaknil razmer v deželnem zboru, na komando iz farovža vprizorili tak hrup, da se je zborovanje moralo zaključiti. Radovedneži v Kranju naj tedaj ne drežajo na račun Ločanov, ki z nami vred niti ne vprašajo, kakšne piruhe jim bo prinesel iz Dunaja za Veliko noč njih, pa tudi naš državni poslanec, velmožni gospod — France Demšar!

Službena zaprisega. V nedeljo, dne 16. t. m. ob 11. uri dopoldne se je vršila 2-letna službena zaprisega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v Kranju pod načelstvom načelnika tovariša Janka Sajovica. Moštvo se je udeležilo polnoštevilno.

Ljudsko gibanje. V kranjskem političnem okraju je bilo v pretečenem letu 1912. skupaj 283 porok, 1758 porodov, med temi 90 nezakonskih otrok, 34 pa mrtvorojenih. Umrlo je 1146 oseb, med temi v prvem mesecu 127, v prvem letu 274, v starosti do 5 let 384, od 5—15 let 67, od 15—30 let 123, od 50—70 let 75, od 30—50 let 245. Vzrok smrti je bil pri 88 življenska prirojena slabost, 191 jetika, 90 pljučnica, 10 vratca, 3 dušljivi kašelj, 41 škrlatinka, 8 dobrci, 10 zastrupljenje na ranah, 28 mrtvoud, 21 srčna napaka, 34 različne bolezni in 586 naravna smrt. Samomorov je bilo 6, vsi so bili obešenci. Poboji so bili 4, med temi je bil eden zaklan, eden ustreljen, dva pa ubita. Utonilo jih je 8, ubilo se jih je vsled padca 5, eden je zgorel, eden zmrznil, eden ubit od strele, dva povožena, dva na železnici povožena, eden ubit pri sekanju lesa, enega pa je umorila zbesnela krava.

Učiteljske vesti. V kranjskem šolskem okraju sta razpisani dve učiteljski mesti v stalno nameščenju, za kateri je treba vložiti prošnje službenim potom do 25. sušca t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Kranju. Izmed razpisanih mest je eno na štirirazredni deški šoli v Kranju, pri katerem pa se bode oziralo le na moške učne moči, drugo mesto pa je na trirazredni ljudski šoli v Cerkljah. — V zadnji številki o učiteljskih vesteh se nam je vrnil tiskarski škrat. Pravilno je, da je bila g. Helena Oranič imenovana na trirazrednici v Križah pri Tržiču in g. Ana Kren na štirirazrednici v Smartnem pri Kranju, ne pa kakor je pomotoma tiskano, da je imenovana g. Helena Oranič na trirazrednici v Smartnem pri Kranju.

Za lovce. Letos se bodo na javni dražbi oddali v najem občinski lovi kranjskega obraja za dobo petih let pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju. Na dražbo pridejo lovi občin: Kranj, Naklo, Šenčur, Velesovo, Voglje, Mavčiče, Sv. Jošt in Predoslje. Ker so lovi bogati na divjačini, se bodo lovci gotovo v obilem številu udeležili dražbe.

Osebnost. Vojaški kurat J. Hubert Rant je iz Osjeka prestavljen v Maribor, kjer je že preje služboval.

Dimnikarska koncesija. Alojziju Zakrajšekju je podelilo okr. glavarstvo v Kranju koncesije za izvrševanje dimnikarske obrti s sedežem v Kranju.

Odbor Dijaške kuhinje v Kranju je imel dne 19. febr. t. l. svojo redno sejo. Načelnik dr. Edvard Šavnik se v iskrenem nagovoru zahvali odbornikom kakor tudi vsem drugim, ki so se ob priliki smrti njegove soproge spomnili z izdatnimi darovi Dijaške kuhinje. Blagajnik prof. Anton Zupan poroča, da je imela Dijaška kuhinja v prvem tečaju šolskega l. 1912/13 2154:10 K dohodkov, 2219:40 K stroškov; torej je 65:30 K primanjkljaja. Za 5014 kosil in 4824 večerij se je plačalo 2173:86 K. Začetkom drugega tečaja ostane v oskrbi 37 dijakov. Koncem seje se načelnikov namestnik, g. stavbeni svetnik Boleslav Bloudek v toplih besedah spominja načelnikove soproge, blagopokojne gospe Olge Savnikove, ki se je vedno živo zanimala za

razvoj Dijaške kuhinje in neutrudljivo podpirala njeno delovanje. Odborniki se v znak sožalja dvignejo s sedežev.

Šenčurska mlekarna. Kakor se nam poroča so dobili zadrudniki šenčurske mlekarnice nalogo, prispevati k deficitu prvi obrok v znesku K 30.—. Koliko takih obrokov bo pač še?

Pobalinstvo. Nek nepridiprav je minoli teden iz zlobnosti zažgal travo v gornjem savskem drevoedu. Požar je uničil celo vrsto mladih, šele pred kratkem zasajenih smrek ter tudi poškodoval že starejše drevje.

Odločba o članstvu „Glavne posojilnice“. Vsled neke tožbe, podane po odvetniku dr. Josipu Sajovici v Ljubljani, na neobstoje članstva pri „Glavni posojilnici“, ker je bila po prizadetem pravočasno podana, čeprav ne pismena odpoved, izplačan delež in izveden izbris v registru članov, je vrhovno sodišče na Dunaju odločilo v prilog tožnika ter izreklo, da se je izstop iz „Glavne posojilnice“ izvršil pravočasno in da tožnika ni smatrati za člana. Vrhovno sodišče pri tem izreka mnenje, da je za razvezo članstva pri „Glavni posojilnici“ mogla zadoščati tudi le ustmena odpoved. To pa pod pogojem, da je na podlagi poročila načelstva občni zbor odpovedal in izstop na znanje vzel, če tudi le z odobritvijo sumaričnega letnega izkaza o izstopajočih članih, nadalje da se je dotični zadrudni član v registru črtal ter da se mu je izplačal zadrudni delež. Likvidacijski odbor ni bil upravičen razveljavljati enostransko tako izvršenega izstopa s tem, da je izstopivšega zopet vpisal v register članov.

Trpinčenje živali. 17. svečana je peljal Andrej Frelj iz Brezij na tesnem vozu 12 pitanih, teških prešičev iz živinskega trga po klancu proti Jelenu. Prešiči so ležali drug na drugem in so spodaj ležeči vsled teže trpeli velike muke, zraven pa so imeli še od koles odrgnjene noge, ker so jih morali moleti skozi lestvice na kolesa. Občinstvo se je zgražalo nad takim trpinčenjem živali in se med seboj popraševalo, če res ni dobiti sredstev, da bi se zabranilo tako kruto mučenje živali.

V mestni klavnici je bilo meseca januarja zaklanih 37 goved, 35 telet in 89 prešičev. Vpeljalo se je pa 15 telet, 101 prešičev, 487 kg. mesa, 422 kg. vampov in 15 bohov slanine.

Gorelo je dne 13. februarja v Mošnjah, v „Grabnu“ pri Šutarju. Vsled močnega vetra je bila nevarnost za vso vas velika. Neumornemu delovanju domačega gasilnega društva, kateremu sta prihiteli na pomoč še gasilni društvi iz Begunj in Leš, se je posrečilo ogenj lokalizirati. Pogorel je hlev in kašča.

Desetkronski bankovci z datumom 31. marca 1900, veliki 120×80 mm, izgube po 28. februarju 1913 vsako vrednost. Kdor bi jih še kaj imel naj jih čimprej zamenja za veljavne bankovce pri avstro-ogrski banki.

Pomiloščeni kaznjenci. Cesar je pomiloštil 7 kaznjencev iz kaznilnice v Begunjah.

Nesreča. 18. t. m. zjutraj se je Kuraltov hlapec hotel odpeljati v Besnice po seno. Pri nalaaganju je izpodrsnil ter tako nesrečno padel, da se je težko poškodoval na prsih. Prepeljali so ga v deželno bolnico v Ljubljano.

Iz skednja padla. Ko je 18. t. m. zvečer šla 25letna Franciška, žena posestnika Ivana Nagliča iz Prebačevega pri Kranju, na skedenj, da bi prinesla živini seno, ji je izpodrsnilo in je padla kakih 7 metrov globoko na neke deske. Zadobila je težke telesne poškodbe.

Svarilo izseljencem. Neki Maximus Neumayer namerava naseliti v državi Pará v Braziliji avstrijske izseljence, in sicer na svetu, ki leži ob Braganca-železnici (Estrada de Ferro de Braganca). Dotični kraji pa so zelo nezdravi ter imajo skrajno neugodno podnebje za Evropejce. Zatorej svarimo vse one, ki si mislijo onkraj velike luže izboljšati eksistenco, da ne nasedejo kakih čifutski reklamirani ter se ne puste izvabiti po sladkih besedah in obetanjih.

Obrtna zadruga na Bledu ima dne 2. marca 1913 ob 2. uri popoldne v hotelu Triglav na Bledu občni zbor.

Ponesrečil je Matija Primožič iz Doline pri Tržiču 10. svečana pri skladanju lesa na baron Bornovi žagi v Puterhofu. Pri skladanju hlodov je padel iz višine večjih metrov, pri čemur si je zlomil levo roko, levo nogo, tri rebra in si hudo poškodoval nos. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico v Ljubljano.

Požar na Šmarni gori. V ponedeljek ob 1/2 9. je začel goreti gozd na Šmarni gori. Vsled suše in močnega vetra ognja ni bilo mogoče pogasiti in se je z neznansko naglico razširil po velikem površju; najbolj sta prizadeta vsled škode Košir in Bitenc iz Tacna. Ob 3. zjutraj ogenj še ni bil pogasjen. Ker je začelo goreti na oddaljenih točkah na enkrat, sodijo, da je bil ogenj podtaknjen.

Razglas. Okr. glavarstvo razglašča: Vsled določbe § 3 izvršilne naredbe k zakonu o konjskem naboru, se naroča vsem posestnikom konj in tovornih živali njihove konje in tovrne živali zglašiti v času od 24. februarja t. l. pa do 5. marca t. l. pri županstvu stajališča konj, oz. tovornih živali. Zoper neubogljive se bo po ministrski naredbi z dne 30. septembra 1857, drž. zak. št. 198, kazensko

postopalo. Oni posestniki konj, ki ne bi podali istinitih in pravih zglasitev, bi se pozvali na odgovor po obstoječih zakonih.

Razširjajte naš list!

Zadnje vesti.

Balkanska vojna.

Še ena bitka pri Bulajiru.

Pri Bulajiru je bila strahovita bitka, ki je trajala tri dni. Na obeh straneh so izgube velikanske. Pravijo, da znašajo skupno okrog 3500 mož. Bolgari so imeli stotisoč, Turki pa sedemdesettisoč mož v boju. Enver-beg se je baje ravno izkrcaval s svojimi četami pri Rodostu, ko je dobil od galipoljskega poveljnika Feti-bega naznanilo, da nujno potrebuje pomoči. Enver-beg je nato takoj sklenil, da gre v Bulajir.

Turške izgube.

Turki so izgubili pri Bulajiru po uradnih vesteh 5895 mrtvih in 7615 ranjenih. To se nanaša na bitko, ki je bila dne 10. februarja.

Izkrcanje pri Šarkeju.

Turške čete so se baje zopet izkušale izkrcati pri Šarkeju, kar pa se je ponesrečilo. Trideset velikih in malih turških ladij čaka blizu Galipolija, da bi mogle izkrcati svoje vojaštvo.

Bolgarski poraz.

Sem so došle vesti, da so bili Bolgari poraženi. Boj je bil zelo hud in izgube na obeh straneh velike. Bolgari so se morali umakniti.

Bolgarske in turške pozicije.

Potniki, prihajajoči iz Bagadosa, poročajo, da je to skrajna točka ob Marmarskem morju, ki je v turških rokah. Turki imajo tudi vrhove Arap Tepe, ki dominirajo Bagados, zasedene. Bolgari so pa zasedli nasprotno vrhove, ki dominirajo Silivri, ki je tudi v njihovi oblasti.

Grško izkrcavanje.

„Daily Mail“ javlja, da se ima vsak čas izkrcati grško vojaštvo v Dardanelah. Triinpetdeset grških transportnih ladij čaka pri Mitileni, kjer jih je doslej zadrževal neugoden veter. Iz Gallipolija so poslali k ustju Dardanel 12.000 turških vojakov. Več tisoč mož je odšlo z reflektorji po suhem proti zalivu Bezika, kjer se pričakuje izkrcavanje. Begunci iz Gallipolija pripovedujejo, da je mesto takorekoč brez življenja in da prebivalstvo strada.

Okrog Janine.

Turške čete in neregularni oddelki so napadli grški tabor pri Devrenci. Bili so z velikimi izgubami odbiti in so se morali umakniti v smeri proti Kristovisi. Pri Bizaniju se nadaljuje artiljerijski boj. Turške baterije se slabo oglašajo.

Skader.

Črnogorski delegat Popović je včeraj dejal v zunanem ministrstvu, da je bila posest Skadra za Črno goro glavni povod vojne. Črna gora je imela pri naskokih na Skader take izgube in uspeh je tako blizu, da ne more na noben način trpeti, da Skader ne bi postal črnogorski. Odklonila bo tako zahtevo, tudi če jo izrečejo velesile. Skadra Črna gora ne zapusti za nobeno ceno, in če bo napadena, riskira rajši svoj obstoj, kakor da izprazni mesto.

Hamidijé.

Tukajšnje vesti pravijo, da se je križarka „Hamidijé“, ko je zapustila Malto, obrnila v tuneške vode. Mislijo, da je hojela s tem premotiti grške torpedovke, ki so jo zasledovale. V resnici pa hoče „Hamidijé“ odpluti v Jadransko morje in napasti Drač.

Turki v Čataldži.

Vlada je dobila od grškega metropolitista vest, da so počenjali Turki v Čataldži, ko so Bolgari zapustili mesto, grozovitosti zoper krščansko prebivalstvo. Podobne vesti prihajajo tudi iz Konamija pri Silivriju.

Turške finance.

Da dobi denarja, je prodala vlada velika zemljišča v Takojinu in Galeti za petstotisoč funtov.

Skupna ministrska konferenca.

Včeraj popoldne je imela skupna ministrska konferenca zopet sejo in je nadaljevala posvetovanje o gospodarskih zadevah, o katerih je razpravljala dne 16. in 17. t. m. Seja je bila kratka.

Reforma osebnodohodninskega davka sprejeta.

Finančni odsek je danes sprejel poglavje o davčno kazenskem postopanju in amnestijske določbe, ki napravljajo čez dosedanje davčne goljufije križ. S tem je razprava o osebnem davku končana. V četrtek pride na vrsto dotacijski ključ za dežele: vladne stranke so se v glavnem že pobotale o razdelitvi podpor, vsled česar je mali finančni reformi uglajena parlamentarna pot in bo prihodnji teden v odseku rešena. V petek skliče predsednik zbornice sejo starešinstva, ki odloči ali vzame zbornica finančno reformo še pred velikonočnimi počitnicami v pretres.

Razno.

Klerikalni defraudant Polajenko izsleden. Poročali smo že, da je Ivan Polajenko, ki je bil uslužben v klerikalni „Zadružni zvezi“ dvignil 40.000 K in s svojo ženo pobegnil. Polajenko je goljufijo zelo premeteno izpeljal. 10. decembra je vzel pri magistratu zase in za svojo ženo. potni list v inozemstvo. Predno je dvignil denar, je vzel tri dni dopusta in pripovedoval pri vzgojiteljih svoje žene, da bodeta šla nekoliko proti Balkanu. Ko je potekel dopust in bi imel dne 6. t. m. nastopiti službo, pa ga ni bilo, se je zdelo vodstvu to sumljivo in pri preiskavi zadeve se je prišlo na goljufijo. Ko je bila še istega dne okoli 5. popoldne podana pri ljubljanski mestni policiji ovadba, je ta takoj začela z najobširnejšo akcijo. Najprvo se je brzojavnim potom obrnila na vsa tu- in inozemska oblastva, zlasti pomorska obrežna, nato je začela pa pismeno akcijo. Nič manj kakor 2000 tiralic se je poslalo na policijska oblastva raznih držav in na avstrijske konzulate i. t. d., kar je imelo res zaželjen uspeh. Ker je imel od pobega do ovadbe Polajenko tri dni časa, je bilo zasledovanje vsled tega zelo otežkočeno. Ko je Polajenko imel denar v rokah, si je nabavil belo potno košaro, v kateri si je poskrbel za pot vse potrebno in jo dal po postreščku peljati na južni kolodvor, od koder se je dne 3. t. m., t. j. v pondeljek ob 12. ponoči odpeljal z ženo v II. razredu z brzovlakom na Dunaj. Dognalo se je, da ima pletenica, katero je oddal kot prtljago, št. 302, in da tehtla 58 kg, kar se je brzojavilo c. kr. dunajskemu ravnateljstvu. Le to je dognalo, da sta bila na Dunaju v torek na pušten dan, zvečer sta pa najela avtomobil, na katerega sta naložila na južnem kolodvoru košaro, katero sta pustila v garderobi po dnevi, ter se odpelja na zapadni kolodvor. Pri tem je Polajenkovi ženi spodrsnil jeziček in je vprašala šoferja, ako ju še pravočasno pripelje do vlaka, ki gre v Linc ob 8. uri 40 minut zvečer. Tudi postreščka je to vprašala, bržkone da bi zmešala sled. Nato sta se dne 5. t. m. dopoldne pojavila na kolodvoru v Ulmu, kjer je Polajenkota železniški uslužbenec Blessing, ki je imel opraviti s pletenico, po sliki, ki se je bila poslala za njima, dobro spoznal. Polajenko je imel, ko je izročil uslužbencu pletenico, dva vozna listka za brzovlak, s katerima sta se še istega dne ob 10. uri 48 minut dopoldne odpeljala v Stuttgart. Tam sta bila do 8. t. m., in bi se bila že preje kje vkrčala, a sta imela simolo. Oba sta bila bolna in obolelih oseb ne sprejme noben parnik. Zato sta se v Stuttgartu zdravila in ko sta okrevala, je Polajenko naložil v banki 4000 K, katere je že mestni policijski urad v Stuttgartu zaplenil in sta se odpeljala proti Hamburgu, kamor sta prišla dne 12. t. m. Od tam sta se napotila v Dover in se dne 16. t. m. vkrčala na parnik parobrodne družbe „Red Star Line“ v Antverpnu „Vaderland“, ki pride dne 26. t. m. v Novi Jork, kjer so o njunem prihodu že obveščeni. Kakor je razvidno, jima je bila policija vedno za petami, in je, da že nista v Evropi prišla v roko pravice, pripisovati deloma dejstvu, da sta imela tri dni časa, deloma pa tudi njih premetenosti. Kakor znano, je bil Polajenko v neki izseljevalni pisarni dalje časa zaposlen ter se v izseljevalnih zadevah prav dobro spozna. Rekel je celo nekemu prijatelju, da njega ne bodo dobili, če bi kaj naredil. Zadevo glede izročitve in nadaljnje obravnave ima sedaj v rokah c. kr. deželno sodišče.

Goriški deželni glavar umrl. Goriški deželni glavar dr. Alojzij Pajer je dne 18. t. m. v Gorici

umrl. Bil je izredno naobražen ter imel jekleno voljo in delavnost.

Žalosten konec 112letne starke. V Belem do Parta v Braziliji je prebivala 112letna ženica Donna Carola Barboza. Otroci so ji že vsi pomrli a vnuki in pravnuki so radi poslušali dobro stanko, ki je vedela kaj mično pripovedati o preteklosti. Večkrat je tudi pogostila svoje male poslušalce. Minole dni je spekla pecivo, a pomotoma vzela sladkor, ki je bil namenjen za podgane in z arsenikom zastrupljen. Ko je pokusila pecivo, so se takoj javile posledice zastrupljenja. Tudi zdravniki jo niso mogli več rešiti. Imela je pa še toliko moči, da je lahko prisostvovala uničenju zastrupljenega peciva.

Ponesrečen aviatik. V Lindentalu pri Lipskem je padel zrakoplovec Lenk iz višine 100 m ter bil takoj mrtev. Tudi zrakoplov je popolnoma uničen.

Dve ladiji trčili. Pri Borkumu sta trčili ladiji „Kristiania“ in „Galata“. „Kristiania“ se je tekom petih minut potopila. Vzlic vsem rešilnim poizkusom, je pet mož utonilo.

Društvene vesti.

Podružnica „Slovenskega planinskega društva v Kranju“ priredi v soboto, dne 8. sušca 1913, svoj redni občni zbor v bralni sobi tukajšnje „Narodne čitalnice“. Pričetek je ob pol 8. zvečer; za slučaj nesklepčnosti se sestanek prekine za eno uro ter se vrši potem istega dne ob pol 9. zvečer občni zbor, ki je sklepčen ne glede na število došlih društvenikov. Na vspredu: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. poročilo načelnikovo; 3. poročilo tajnikovo; 4. poročilo blagajnikovo; 5. volitev in poročilo računskih preglednikov; 6. slučajnosti. Prosimo polnoštevilne udeležbe. S planinskim pozdravom! Odbor.

Zahvala.

Odbor telovadnega društva „Sokol“ z ženskim oddelkom v Kranju izreka tem potom najsrčnejo zahvalo onim, ki so bodisi z darovi, bodisi z vstrajnim delom pripomogli, da je bil uspeh društvene maškarade tako lep. V prvi vrsti zahvaljuje se p. n. slavnemu občinstvu za obilen posej, v drugi vrsti pa sestram Sokolicam in bratom Sokolom za njih brezprimerno požrtvovalnost in trud.

Na zdar!

Okrajna bolniška blagajna v Kranju.

Št. 66.

Izjava.

39

Ne z ozirom na članek v št. 8. „Gorenjca“ pod naslovom „Razmere pri okrajni bolniški blagajni v Kranju“, ampak da se pride resnici v okom, pojasnjuje podpisano načelnštvo okrajne bolniške blagajne v Kranju, da se Matiju Trpinu, delavcu v tovarni g. Karola Pollaka v Kranju ni odklonilo izplačilo bolnišnine za dobo po četrtem tednu, ko se je nahajal isti v bolnici in da ta dopis ne odgovarja resnici.

V smislu § 13. blagajničnih pravil izdaja bolniške liste za bolnike, ki so v bolnici, dotična bolnica in ako bi se imenovani član zglasil pri blagajni s takim bolniškim listom, bi se mu podpora brez ovire izplačala.

Še-le dne 17. februarja 1913 se je zglasila žena imenovanega člana v blagajnični pisarni, kateri pa se podpora ni mogla in ni smela izplačati, ker ni donesla bolniških listov, blagajnični zdravnik pa istih ni mogel izdati, ker se bolnik ni nahajal v njegovi oskrbi.

Da pa se ji prihrani nadaljna pota, je poslalo podpisano načelnštvo z dopisom od 17. februarja 1913, št. 63 upraviteljstvu deželne bolnice v Ljubljani tozadevne tiskovine s prošnjo, da ista izda in podpiše potrebne bolniške liste in ko dojdejo ti bolniški listi, se bode podpora izplačala.

Načelnštvo okrajne bolniške blagajne v Kranju

dne 22. februarja 1913.

*Pravi: Franck's kavni mlinčekom
najbolji pridatek za kavo!*

Tovarniška znamka.

Razpis učiteljskih služb.

V šolskem okraju Kranj se razpišeta stalna učna mesta:

1. učitelja na štirirazredni ljudski šoli v Kranju; vpoštevale se bodo le prošnje moških prosilcev.
2. Učitelja ali pa učiteljice na trirazredni ljudski šoli v Cerkljah.

Redno opremljene prošnje je vložiti predpisanim službenim potom pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svetu v Kranju do

25. marca 1913.

Prosilci, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranju,
dne 12. februarja 1913.

Razpis šolske stavbe.

Radi oddaje zgradbe nove enorazredne ljudske šole v Podblici se bo vršila

v torek 18. marca 1913 ob 11. uri dopoldan

v hiši načelnika krajnega šolskega sveta Andreja Bešterja v Podblici št. 4 ustmena zmanjševalna dražba.

Skupni stroški so proračunjeni na 23.159 K 98 v in je pred dražbo položiti vadij v znesku 1158 K, ki ga bo po sprejetju ponudbe popolniti v svrhu kavcije na 10% izdružene svote.

Kot vadij se sprejemajo razen gotovega denarja avstrijski državni papirji, vložne knjižice hranilnic, osnovane po hranilničnem pravilniku iz leta 1844 in rentne knjižice c. kr. poštne hranilnice.

Stavba se bo oddala le enemu podjetniku, ki jo bude moral tekom leta 1913 spraviti pod streho, do konca julija 1914 pa popolnoma izvršiti.

Načrti in stroškovnik so na vpogled pri krajnem šolskem svetu v Podblici.

Krajnem šolskem svetu pristojna pravica oddati stavbo s pridržkom potrjena od c. kr. krajnega šolskega sveta v Kranju, kakor mu je volja, ne glede na visokost ponudbe.

Krajni šolski svet v Podblici,
dne 15. februarja 1913.

Večje podjetje z podružnico v Kranju

išče

38

za takojšnji vstop, ne izpod 20 let staro

gospodično

kot prodajalko proti dobri plači.

Prosilke z lepo pisavo, katere so tudi za pisarniška dela vporabljive, imajo prednost.

Ponudbe pod „Vztrajnost“ na upravništvo tega lista.

Sprejme se

sedlarski učenec

pri

Jakobu Kralju, sedlarju v Železnikih. Gorenjsko.

Najboljši trbovljski premog
31—2 priporoča
F. DOLENZ V KRANJU
trgovina z železnino in špecerijo.

Opravična številka E 149/12
101

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa z dne 19. februarja 1913, opravična številka E 149/12 se prodajo
101

dne 24. svečana 1913 in naslednje dni

dopoldne ob 9. uri v Kranju v Lajhu na željo zavezanca na javni dražbi:

vozovi, krma, konji, dile, hišna oprava, poljsko in gospodarsko orodje i. t. d.

Reči se smejo ogledati dne 24. februarja 1913 v času med 8. in 9. uro dopoldne v Lajhu.

C. kr. okrajna sodnija v Kranju, oddelek III,

dne 19. februarja 1913.

37

Oddasta se takoj

40—1

dve stanovanji

katerih vsako obstoji iz 3 sob, kuhinjo in kletjo.

Naslov v upravništvu „Save“ v Kranju.

Najbolj varno naložen denar v celem političnem kranjskem okraju!

36 26—1

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

Splošni rezervni zaklad (lastno premoženje) nad 280.000 kron.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5 $\frac{1}{2}$ % na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolжник v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1912. je bilo stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 100 tisoč kron

Posojil na zemljišča ter posojil občinam

: **nad 4 milijone kron.** :

4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkven denar.

Ta najstarejši denarni zavod v **Kranju**

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.

Ivan Levičnik
 urar in trgovec v Kranju.
 Velika zaloga
 Najcenejša prilika za nakup
biranskih daril
 Cene brez konkurence.
 Postrežba
 solidna.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje

dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzacker

konc. zobotehnik

v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne, izven velikih praznikov na razpolago.

16 52-8

Vinska veletrgovina

Rudolf Kokalj, Kranj

17-8

Priporočam svoja

izvrstna, zjamčeno pristna
 dolenska, štajerska in istrijska

vina

v sodih in steklenicah

Zaloga najfinejših tu- in inozemskih šampanjcev, vin v steklenicah in mineralnih voda.

Priporoča se velezaloga

15-7

galanterijskega, norimberskega, modnega blaga in pletenin

A. Adamič, Kranj

Velika zaloga

posamenterije, konfekcije, perila, kravat, steznikov, klobukov, čepic, toaletnega blaga, bižuterije, kranjskih izdelkov, otročjih vozičkov, kovčegov, šolskih potrebščin, papirja i. t. d. Molitveniki, moleki, venci, verižice in vse druge potrebščine za birmo.

Lastna izdelovalnica damskih pasov. Modni salon damskih klobukov i. t. d.

Postrežba točna in solidna. Cene najugodnejše!

Na debelo in drobno!

Na debelo in drobno!

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup **otročjih vozičkov.**

Najraznovstnejše **špecerijsko blago.**

Kolodvorska restavracija

priporoča

vedno sveže **Budjeviško pivo**
 ter pristna vina in dobro kuhinjo

4 52-8

Umetna gnojila

kakor

18-8

Tomaževa žlindra, kajnit in kalijeva sol

prodaja po zelo nizkih cenah

vletrgovina z železnino in špecerijskim blagom

Merkur, Peter Majdič, Kranj

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega davka.

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Rezervni zaklad
 nad K 800.000.

Rezervni zaklad
 nad K 800.000.

7-8

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52-8

Tovarna: **Ig. Fock, Kranj**

MILO z znamko Solnce.

najizborneje in današnjim cenam primerno **naiceneje**

zato najbolji **nadomestek** vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črno marmorirano Eschweger milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila. **Stearinske sveče. Kolomaz.**

Pozor!

6-8

Podpisani se najudaneje priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi v izdelovanje

vsakovrstnih čevljev

najnovije oblike po meri. Naroči se lahko tudi pismeno, če se naznani številko dolgoti in širjave. Lahko se pa pošlje tudi že rabljen čevlj. Vsako v moji delavnici izdelano obuvalo se **prilega, je elegantno in trpežno.** V zalogi pa imam tudi že

izdelane čevlje.

Cene nizke in točna postrežba. Naročnikom se stara obuvala dobro in hitro popravijo.

Mnogo zahval. pisem na razpolago.

Ivan Potočnik
Glavni trg, Kranj.

Kavarna

Delikatese

Zajutrkovalnica

Zdravko Krainc, Kranj

313-8

Naročila

po dnevni ceni, se že sprejemajo za

Velikonočno gnjat.

Veletrgovina J. & A. Majdič Kranj.

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznana najboljši dalmatinski portland cement

„Salona“

za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje.

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

12-8

Samo 1 teden!

Velika

prodaja ostankov!

Samo 1 teden!

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju
poprej C. Pleiweiss

10 4-8

priporoča svojo bogato zalogo vedno najnovejšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13-8

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.